

Les Misérables

Victor Hugo

IN MAKKELIJKE TAAL

Dit boek heeft het keurmerk Makkelijk Lezen

Voorwoord

Victor Hugo was een Franse schrijver en dichter. Hij schreef *Les Misérables* in 1862. De Franse wetten waren in die tijd niet eerlijk. Veel mensen leefden in armoede. Hugo was het hier niet mee eens.

In *Les Misérables* schrijft hij over de mannen en vrouwen die vechten tegen deze wetten. Hij probeert in zijn boek zo eerlijk mogelijk te schrijven. Hij wil de hele wereld laten weten wat er in Frankrijk gebeurt.

Les Misérables wordt over de hele wereld bekend. En het boek blijft bekend. Het wordt bijvoorbeeld nog steeds herdrukt. En er is ook een musical gemaakt over *Les Misérables*. Deze musical wordt nog steeds in veel landen gespeeld.

De hoofdpersoon in *Les Misérables* is Jean Valjean. Hij steelt een brood en krijgt daar een hoge straf voor. Hij moet 19 jaar lang werken in een strafkamp. Na zijn vrijlating probeert Jean als een goede man te leven. Maar niemand vertrouwt een boef die in de gevangenis heeft gezeten.

In *Les Misérables* komt ook een andere belangrijke man voor: Marius Pontmercy, een jongeman die vecht voor eerlijke wetten. Maar Marius wordt verliefd. Hij zal moeten kiezen tussen vechten of de liefde.

Les Misérables is in het Frans geschreven. Alle personen in het boek hebben dan ook Franse namen. Die zijn soms lastig te lezen. Daarom zijn sommige namen in dit boek een beetje makkelijker gemaakt.

1

Frankrijk, 1815.

Jean Valjean draagt een zware balk door het strafkamp. Zijn straf duurt nog maar één dag. Morgen komt hij eindelijk vrij. Maar Jean is niet blij. In het kamp is het vreselijk. De gevangenen moeten er heel hard werken. De bewakers slaan Jean met stokken. En hij moet altijd een metalen ketting om zijn nek dragen. 's Nachts slaapt hij op houten planken. Jean ziet veel gevangenen sterven in het kamp.

Hij denkt terug aan die nacht in 1795. De nacht waardoor hij zo lang naar dit strafkamp moest. In zijn herinnering kijkt hij door het raam naar het brood.

Jean staat in een donkere steeg om de hoek van de bakkerij. Op het dorpsplein is het doodstil. Er is niemand op straat. Het is winter en de nachten zijn ijskoud.

Thuis wachten Jeans zus en haar kinderen op hem. Maar in het huis is het niet veel warmer dan op straat. Er brandt al dagen geen vuur. En eten is er ook niet. Het geld is op en Jean heeft geen werk kunnen vinden. De kinderen hebben honger.

De ouders van Jean zijn er niet meer. Al heel lang niet. Bij de geboorte van Jean overleed zijn moeder. Een paar jaar later overleed ook zijn vader, door een ongeluk op zijn werk. Vanaf toen woont Jean bij zijn zus.

Jean werkt hard. Net als zijn zus. Toch verdienen ze te weinig geld om genoeg eten te kopen voor de kinderen. En nu is al het eten op.

Jean kijkt wanhopig naar de steen in zijn hand. En naar het raam van de bakker. Dan gooit hij de steen door het raam. Jean pakt snel een brood uit de winkel. Hij kijkt om zich heen of niemand hem gezien heeft.

Gelukkig zijn de straten zijn nog steeds stil en verlaten.

Snel rent Jean naar huis.

Onderweg voelt Jean aan zijn mouw. Die is nat. Jean ziet een donkere plek. Hij heeft zich gesneden aan het raam. De volgende dag weet de bakker hem hierdoor te pakken. Het bloed op het raam en de snee in zijn arm zijn genoeg bewijs. De politie neemt Jean mee.

Nu zit de straf van Jean er bijna op. Hij heeft hard moeten werken, 19 jaar lang. Alleen maar voor het stelen van een brood. Het leven in het kamp is zo zwaar dat Jean in het eerste jaar probeerde te ontsnappen. Het lukte, maar na twee dagen pakte de politie hem weer op. Hij moest terug naar het kamp en kreeg drie jaar extra straf. Jean probeerde nog drie keer te vluchten. Steeds wist de politie hem te vinden. En steeds werd zijn straf langer.

Toch is er ook iets positiefs in het leven van Jean. In het kamp is een school. Jean is 40 jaar als hij naar school gaat. Hij leert lezen, schrijven en rekenen. Hij vindt dat leren hem sterker maakt.

Al die jaren in het kamp praat Jean bijna niet. Hij lacht niet en hij huilt niet. Maar hij denkt wel veel na. Jean vindt dat hij deze zware straf niet verdient. Stelen mag niet, dat weet hij. Maar als er geen werk is, dan kan hij ook geen geld verdienen. Hoe moet hij dan aan eten komen om in leven te blijven? Jean is boos op de regels van Frankrijk. Hij vindt dat er beter voor de arme mensen moet worden gezorgd.

2

Na 19 jaar is Jean weer vrij. Maar hij merkt al snel dat hij nog steeds gestraft wordt. Net als alle andere gevangenen die vrij komen, heeft hij een geel paspoort gekregen. Zo kan iedereen zien dat hij in het strafkamp gezeten heeft.

Het is moeilijk om werk te vinden met een geel paspoort. En niemand wil Jean helpen. Vijf dagen lang loopt hij rond op zoek naar werk. Eenzaam, zonder eten en zonder slaapplek. Want in de herberg is hij ook niet welkom met zijn gele paspoort.

Jean Valjean klopt dan maar aan bij de bisschop van de stad.

De bisschop doet open.

‘Ik heet Jean Valjean’, zegt Jean. ‘Ik zat 19 jaar in een strafkamp. Iedereen stuurt me weg. Ik ben moe en ik heb honger. Kunt u mij helpen?’

‘Kom binnen’, zegt de bisschop. ‘We gaan zo eten. En ik laat een bed voor u klaarmaken.’

Die avond eet Jean brood, vlees en kaas van zilveren borden. In de haard brandt een warm vuur. De bisschop schenkt een glas wijn voor hem in. Jean kan bijna niet geloven dat hij hier zit.

Na het eten staat er een echt bed op hem te wachten. O, wat ligt dat lekker! Hij heeft nog nooit op zo’n zacht matras gelegen. Hij valt direct in een diepe slaap. Maar om twee uur wordt Jean weer wakker. Hij kan niet meer slapen. Hij denkt aan de zilveren borden en aan wat ze waard zijn. Jean stapt uit bed en loopt heel zachtjes naar de eetkamer. Hij pakt de zilveren borden en doet ze in zijn tas. Daarna klimt hij uit het raam en rent weg.

In de ochtend klopt iemand op de deur van de bisschop.

Het is een agent. Jean staat naast hem. Zijn handen zijn aan elkaar gebonden met een touw.

‘Wat goed dat u terug bent’, roept de bisschop. ‘Ik heb u de zilveren borden gegeven. Maar u bent vergeten de zilveren kandelaren mee te nemen!’

De agent kijkt verbaasd van de bisschop naar Jean. Die knikt en haalt zijn schouders op.

‘U kunt wel gaan’, zegt de bisschop dan tegen de agent.

De bisschop pakt de zilveren kandelaren van de tafel. Hij geeft ze aan Jean.

Jean begrijpt het niet. De bisschop kon de waarheid zeggen tegen de agent.

Dan zou hij terug moeten naar het strafkamp. Waarom geeft deze man zijn dure spullen aan hem?

De bisschop komt dicht bij hem staan. Hij fluistert in Jeans oor: ‘Gebruik het geld om een goed mens te worden. Ik vergeef u al uw zonden en ik geef uw ziel aan God.’

3

Jean vertrekt meteen. Hij draagt de zak met zilver met zich mee. Op een avond komt hij in het Franse stadje Montreu aan. In het gemeentehuis is een grote brand. De mensen op het plein zijn in paniek. Ze roepen dat er twee kinderen vastzitten in het gemeentehuis. Jean denkt niet na en rent direct het huis in. Het lukt hem om de twee kinderen te redden.

Iedereen in Montreu weet nu wie hij is: de held die de twee kinderen redde.

‘Hoe heet u, meneer?’, vraagt een vrouw. Jean denkt na. Hij moet over drie dagen in een andere stad zijn. Daar krijgt hij een stempel op zijn gele paspoort. Hij mag niet te laat komen. Anders wordt hij door de politie weer opgepakt. Hij besluit dat Jean Valjean vanaf nu niet meer bestaat. Hij gaat zijn gele paspoort weggooien.

‘Ik heet meneer Madeleine’, antwoordt Jean.